

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De modo in peregrinationibus seruando, quoad comitem. Cap. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

curandum erit sedulo, ut eius maritus adsit, aut cognatus aliquis, aut certe vicinus idoneus. Si forte Virginem aut viduam conveniri oportebit, ad eius domum accedes viris spectata integritatis comitantibus: quorum scilicet comitatus, non solum offensionem, verum etiam suspicionem hominum excludat. Talia verò officia conveniendarum mulierum, & rara sunt & necessaria. Quippe lubricum negotium est, ubi minimum lucri, sit maximo periculo. Et S. Ignatius, teste Ribadeneira libr. 5, cap. 11. Omnium mulierum familiaritatem, etiam earum qua spirituales sunt, aut videri volunt, vitandam esse dicebat, sed earum maxime, qua etate, conditione, statu periculosiores sunt. Quarum ex consuetudine plerumque, aut sumus sequitur aut flamma. De vestimentis enim procedit tinea, & à muliere iniquitas viri: ut dicit Spiritus S. Eccl. 42. 17. Vide plura in Opusculo de Milionibus numer. 35.

CAPVT TERTIVM.

De modo in peregrinationibus servando, quoad comitem.

606. **M**odus in peregrinationibus servandus, spectat etiam ad rationem agendi cum comite itineris, erga quem hæc servanda sunt, propterea ad tempus peregrinationis pertinentia; quæ sola Regula 3. Peregrinorum commendat, non factâ mentione rerum aliarum, quæ etiam extra tempora peregrinationis cordi esse debent, uti est, mutua caritas, concordia, fuga contentionum, & his similia.

607. Primum, ergo quod Regula 3. præscribit est: *Ut colloquii interdum piis & religiosis, ac lectione alicuius libri pii molestia itineris leventur.* Quod quidem Regula facere non præcipit, sed ut se humanæ fragilitati accomodet permittit. Dicit enim his rebus, molestia itineris levare poterunt, ut quia difficile videbatur, arctum, uti domi, servare silentium, permitteret Societas colloquia, non alia tamen, quam religiosa & pia, ut, & lectionem non profanorum librorum, nec multorum, sed alicuius pii.

Verum est illud Terentij: *Facundus comes in via pro vehiculo est.* At facundia Religiosi diuersa esse debet ab Ethnica, ideoque circa res piis & Religiosas occupanda est. Nam si seculares monet Apostolus, non nos tantum Ephel. 4. 2. 9. *Ut sermo ex ore vestro procedat bonus, ad edificationem fidei, ut det gratiam audientibus, quanto magis, id à nobis præstandum est, maxime in peregrinatione, quando facilius est lapsus, eò quod tunc desint alij, qui errata nostrorum sermonum, possunt Superiori ad emendandum referre.* Si seculares loquantur de rebus terrenis, mirum non est,

quia sæpè ipsa terrenarum rerum cura, eis propter gubernationem domus & familiaris, necessaria, id ab eis exigit. Ideoque Christus ait: *Qui de terra est, de terra loquitur:* at, qui Dei beneficio excepti sumus de terrenis negotiis, & ad cælestia translati, de iis loqui debemus, uti cogitare: ut ex abundantia cordis, id sit in ore, quod in corde. Siquidem, ut ait Quintilianus libr. 8. *Sermone hominem, ut ara tinnitu dignosimus.* Et, ut apud Maximum sermon. 15. legitur; Romulus dicere solebat: *Vasa fictilia, sono & percussu; hominem verò, sermone explorandum esse.* Et apud Cicero nem Tuscul., Socratis dictum refertur: *Qualis homo est, talis etiam eius est oratio; orationi autem facta simillima vite.*

608. Cam ergo vita nostra, & facta nostra debeant esse prorsus Religiosa & pia, etiam sermo talis esse debet. Nam sicut canit ille Poëta: *Nauita de ventis, de tauris narrat arator;* Et miles de medicina silet, sed de bellis & ratione pugnandi disserit; Mercator de mercibus, de lucris, de itineribus; quantum dedecus Religiosis, non sapere Deum & res Dei? cum etiam in veteri lege Deus secularibus præscripserit Eccl. 9. 23. *Omnis enarratio tua in præceptis Altissimi:* multò magis nobis præstandum idem est, qui spirituales vocamur, & ratione status & in modo agendi, ut simus eorum è numero, de quibus scripsit S. Gregorius libr. 7. Moral. cap. 6. fin. *Sancti viri dum aternitatis desiderio anhelant, in tanta altitudine vite se subleuant, ut audire iam quæ mundi sunt, graue sibi ac deprimens pondus credant. Næq; valde insolens atque intolerabile estimant, quicquid aliud non sonat, quod intus amant.* Merito ergo in Regula dicitur: *Alicui pius colloquii, ut sit comes itineris Christus;* quis talibus Christus delectatur. Et de iis quoque potest accipi eius dictum Matt. 18. *Ubi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.* Quod factis confirmavit, dum Luc. 24. Discipulis in Emaus euntibus, & de rebus bonis differentibus, se adiunxit. Et in prima part. Annal. S. Francisci Wadings ad annum Christi 1212. num. 2. scribit: *Dum S. Franciscus insitisset, inter suos vnumquemque, aliquid pii ex tempore dicere, iug. dixissent; Christum Dominum apparuisse in medio eorum, in specie pulcherrimi iuuenis, & singulos mirâ benignitate, & affabili dignatione benedixisse; ad quam celestem & repentinam visionem homines obstupefacti, extra se rapti supini ceciderant in terram.*

609. Ita Christo placet sermo pius. Quod etiam miraculis quoque declaravit Deus: ut enim S. Ephræm Syrus posset de diuinis rebus agere cum S. Basilio, & Græcam linguam non nosset, eius peritiam diuinitus ei collata est. Idem & S. Dominico Deus largitus est, concessâ illi peregrinæ linguæ intelligentiâ, quâ acceptâ, triduo piis de rebus cum altero disseruit. Quocirca mirum non est S. Do-

minicum, ex tribus, quæ in suæ disciplinæ requiebat alumnis, hoc primum posuisse: *Ut semper de Deo, vel cum Deo loquerentur.* Quantoperè autem placeant Deo pia colloquia, etiam inde apparet. Scribit Zacharias Bouerius in Annalibus Capucinarum: *Ad domum Caroli Filomarini nobilis Neapolitani, rus ad prædia sua curanda profecti, duos Capucinos Fratres. eo absente venisse, cumq; cum minimè offensus, spiritualia colloquia cum vxore miscuisse. Interea Carolus è rure, sub vesperum in vrbem rediens. cum primùm domini appropinquat, musicam harmoniam è domo erumpentem percipit. Miratur illi, quid intempestiva illa symphonia, eo præseruim absente portenderet: eoque magis admiratio augetur, quòd propius accedens, ea clarior ab eo audiebatur. Quapropter equo in stabulum ducto, oculos domus gradus conscendit, atque vbi in aulam peruenit, symphonicum chorum in vxoris cubiculo concinentem animaduerit: quòd amplius stupens statim cubiculum ingressus, bonos tantùm Fratres Capucinos cum vxore de rebus diuinis colloquentes offendit. Quomobrem suspiciose in voluptatem conuersa, quartus iis Cantor Musicus accessit.*

Sed vti Deo placent pia colloquia, ita displicent profana. Narrat Taulerus in Institutione. cap. 28. Christum cuidam magno suo seruo apparuisse, & magno dolore quæstum esse, sex ob causas, quibus se à famulis in honorari dolebat; quarum secunda erat, quod in conuentibus & colloquiis, vana & inutilia tractarent, & eius vix, aut ne vix quidem mentionem facerent. Hoc declinantes primi socij, dum Parisiis ad Ignatium pedites tenderent, inquit Orland. li. 1. hist. Societ. num. 3. *In ipso itinere, vel ex Psalmis decantabant aliquid, vel de Deo agitabant inter sese dulcia colloquia, atque hac perenni vicissitudine leuabant radia itineris.* Sed hac in re maximè enituit P. Fabri ratio itinerum, quæ erat eiusmodi: *Quicquid videres, audiretq; larum aut propterum, erumpebat in voces confessionis ac laudis: cum villarum amœnitatem, agrorum fecunditatem, oliuetorum speciem, vinearum pulchritudinem, oculis peregrinando instrabat, erectâ protinus ad Deum mente. pro possessoribus ac Dominis gratias agebat, & pro iisdem petebat veniam: si forte sui Largitoris oblitus, vnde bona illa acciperent, non sentirent.* Et lib. 1. cap. 8. *Vi in locis cuiuspiam, vel fines, vel conspectum, vel etiam sermones venerat, sublatâ in calum mente, precabatur, vt eius loci Archangelus, ac singulorum incolarum custodes Angeli, ipsi boni ac propitij essent: ac multò magis, vt verus Pastor Iesus Christus, qui in eiusdem loci Templo degerebat, gregem suum protegeret, singulorum adesses calamitatis, peccato inhaerentes, itemq; moribundos, atque animas defunctorum eiusdem loci, quacunque demum difficultate, quavis sollicitudine & angore presens iuuaret.* Rogabat deinde vniuersis bonorum incrementa, peccantium nomine, veniam precabatur, addebat inuocationem Sanctorum, quibus locorum eorundem aliquod patrocinium esset, vt ipsi quòd nescirent atque negligerent incolæ, vel agendû gratias, vel postu-

Lancij Opusc. Tom. 2.

landis necessariis auxiliis, vel perendâ veniâ, vice eorum exequerentur. Et lib. 1. Hist. Societ. num. 29. de eo scribit: *Itinera velut optatissima nactus otia, & à ceteris curis atque occupationibus libera, ea tota piis cogitationibus, & sanctis precibus consume-*

bat. Secundum, quo molestiam itineris posse leuari ait Reg. 3. *Est lectio alicuius libri pij.* Meritò lectio pia leuat molestias, quia recreat. Est enim Dei ad nos locutio, vti eam appellant sancti Patres.

Sanè Eunuchus candacis Reginæ Æthiopum, Gazæ Reginæ Præfectus, vti habemus Act. 8. 27. 28. Hierosolymâ rediens, quòd profectus erat adotationis causa, vti nunc ibunt Patres Tertij anni, sedebat in curru, legens Isaiam Prophetam. Quòd S. Chrysostomus hom. 19. in Act. 3. de Lazaro sic ponderans, docet, quid nos Religiosos, & domi, & in talibus itineribus facere debeat: *Si in via, inquit, præstitit diligentiam, cogita qualis fuerit domi versans: si tempore profectiois non sustinuit absque lectione manere, multò minus domi sedens: si nihil intelligens legebat, nec desistit à lectione, multò minus postquam didicerat.*

Et hoc exemplo ibidem excitans Religiosos, subdit: *Hinc ediscant, nullum esse tempus ad diuinorum eloquiorum lectionem incommodum, sed fieri posse, vt non solum domi, verum etiam in foro versantes, & iter facientes, & in multorum cœtu agentes, ac variis negotiis impliciti, horum studio teneamur.*

Sanè cum in itinere molesta multa accidant, rectè Regula ad leuamen molestiæ sacram lectionem proponit, quia ea oblectat lectorem & auditorem. Vnde ait S. Chrysostom. hom. 69. in Matth. *Monachos diuinis libris affixos iucundissimè affici, & ad imitationem apum, satrorum librorum sauis circumuolantes, magnam inde voluptatem solitos capere.* Exactus fuit hac in re S. Carolus Boromeus, qui etiam equitans, visitando Diocesim, legebat, habebatque appensum sacculum ephippio, libris aliquibus plenum, quos per vices legebat, vt in eius vita scribit Giufanus.

Alterum, quòd erga comitem itineris præstari debet in peregrinatione, est cura ne fatigetur, & vt fatigatus subleuetur, quod Reg. 6. sic prescribit: *Qui maioribus pollet ad viam peragendam viribus, eos qui sunt infirmiores, subsequi & non precedere debent: & iter cuiusq; diei horum debilitum infirmitate commensuretur. Quòd si quis viribus destitueretur, iumento aut aliâ ratione iuuari debet: quâ in re non qualitatibus personarum, sed necessitatibus & charitatis fraterne ratio est habenda.* Hoc præstiterunt S. Xauiero eius socij, qui cum eo Venetias ad Ignatium tendebant; postquam enim non valuit iam mouere vestigium, hortati sunt, vt quàm commodissime interquiesceret, & vbi satis quietis visus est, & aliquid recepisset virium, pederent eum ad proximum hospitium detulerunt: vti scribit Turfelin. in eius

Ec 3 vita

611.
Ambr. l. 1.
Off. c. 20.
Hier. ep.
22. & 41.
Aug. s.
112. de
temp.
Cl. gr. 27.
Ibid. Hist.
l. 3. sent.
c. 7.

612.

613.

614.

615.

616.

617.

vita lib. 1. cap. 4. Et dum ab Ignatio, ex Vrbe etiam ad remotissimas terras mitterentur socij, inquit Ribad. eius vitæ lib. 3. cap. 5. *Imbecillus qui maximè in ambulando erat, antecedebat alios, vt quòd ille poterat, ad id se valentiores accomodarent. Ne (vt eadem de re scribit Orland. hist. Societ. libr. 3. num. 54.) valentiorum præcurrente vestigio, cogeretur imbecillior ambulare contentius. Id docuit & S. Augustinus in Plal. 90. con. 2. init. Si celeriores sunt, intueantur, quia cum tardioribus ambulant viam. Quando autem duo comites vnam viam ambulant, quorum vnus est celerior, alter tardior, in potestate celerioris est, vt cum illo ambulet tardior, non in potestate tardioris: quia si velit celerior tantum facere quantum potest, tardior illum non sequitur. Opus est ergo, vt celerior refranet celeritatem suam, & non relinquat comitem tardiorum.*

614. Tertium, comiti in peregrinatione exhibendum est, curatio infirmi & modus curationis: quæ ita commendat Reg. 7. *Si quis in morbum incideret, ita vt vltius progredi non posset, nec expediret ibi Religioso moram trahere, si vicinum est Collegium aut Domus Societatis, eo esse eger (si modò morbus patitur) deducendus, vt consolationi ei sit & auxilio, ego autem viribus restituto, ceptum iter ambo proseguantur.*

615. Hæc Regula initium habuit à præscripto S. P. N. Ignatij, quod describit Ribad. lib. 3. cap. 5. eius vitæ: *Dum socios ex Vrbe ad fundanda Collegia mitteret, præcipiebat, vt si quis morbo forte aliquo impeditus, prosegui iter non posset, pro morbi conditione ad breue quidem tempus reliqui omnes consisterent, sin diuturnior fore videretur, vt vnus certè remaneret, qui ad agrotum subleuandum aptissimus videretur.*

CAPVT QVARTVM.

De modo in peregrinationibus seruando, quoad victum comparandum.

616. Regula 4. præscribit, vt victus quærat per Remedicandas eleëmofynas ordinariè, vel per oblatam vltro hospitalitatis beneficentiam. Quoad mendicationem eleëmofynarum Regula 4. talis est: *Eleëmofynas simpliciter pro Christi amore petant; hoc est primum punctum Regulæ. Secundum est: Vt omni spe illa abiectâ, quam in pecuniis, & rebus creatis habere possunt, integrè verâ cum fide & ardenti amore, eam in suo Creatore ac Domino constituent. Tertium punctum est: Memores à Christo Domino Apostolos sine sacculo, & perâ missos: ipsum etiam Dominum non habuisse vbi caput reclinaret. Quartum punctum est in Regulæ 5. initio expressum: Indigentia se & penuria rerum corpori necessariarum probari exoptent.*

617. Quoad primum punctum, si eleëmofyna petenda est pro victu peregrinationis, sequitur sine pecuniâ non emendicatâ è domicilio disc-

endum esse ad peregrinationem. Et quia fieri posset, vt certò aliquo in loco tantum daretur eleëmofynæ à notis, quantum satis sit pro toto reliquo itinere, non censerem amplius petendam eleëmofynam, vbi speraretur copiosa danda: nisi fortè ad exercitium mortificationis & confusionis.

In hoc puncto nil occurrit dicendum, quàm ne erubescant Christi famuli, ad exemplum Christi, mendicare, & ad exemplum B. Virginis & Apostolorum. Quod S. Franciscus in sua fufiote Regula cap. 9. sic suis commendat: *Cum, inquit, necesse fuerit, vadant pro eleëmofynis, & non verecundentur, quia Dominus noster Iesus Christus Filius Dei viui omnipotentis, posuit faciem suam ad petram durissimam, nec verecundatus est, & fuit pauper & hospes, & vixit de eleëmofynis: ipse & Beata Virgo, & Discipuli eius. Quando facerent eis homines verecundiam, & nolent dare eis eleëmofynam, referant inde gratias Deo, quia de verecundiis recipient magnum honorem, amè Tribunal Domini nostri Iesu Christi. Ita Wadingus tom. 1. Annal. S. Francisci ad annum 1210. num. 2. pag. 54. cap. 9. §. Omnes Fratres, Et in breuiori Regula ab ipso Christo ei dictata, & coram Fratre Helia, ac sequacibus ei obfistentibus iterum sensibilibiter confirmata cap. 6. dicitur: *Domino famulantes vadant pro eleëmofyna confidenter. Nec oportet eos verecundari, quia Dominus pro nobis se fecit pauperem in hoc mundo. Hac est illa celsitudo altissima paupertatis, quæ vos charissimos Fratres meos, barones ac Reges Regni celorum instituit, pauperes rebus fecit, viriutibus sublimauit. Extat hæc Regula tam alibi, tum apud Wadingum loco cit. ad annum 1223. Quòd autem à Christo ipso dictata sit, ita vt quodlibet verbum, quod in ea scriptum est, à Spiritu Christi fuerit S. Francisco inspiratum, ipse Christus reuelauit S. Brigittæ Hierosolymis, vt videri potest lib. 7. Reu. S. Brigittæ cap. 20. & apud Wadingum loco cit. anno 1223. num. 8. & 13. Hæc Regula primum ab Innocentio III. approbata est, deinde ab Honorio III. anno 1223. Quod suum vel potius Christi Domini præscriptum ipse Franciscus executus est. Nam, vt ait Marianus cap. 5. §. 6. & ex eo Wadingus loco cit. anno 1210. num. 45. Primus ipse, & altoquin solus, ibat mendicatum ostentim, caterorum parcens verecundia, quos adhuc offerrebat seculi affectionibus detineri. Et cum Romam venisset, Regule confirmationem à Papa quaesturus, inuitatus ad prandium (inquit Wadingus ibidem anno 1223. num. 15.) à Cardinali protectore: non prius mensam adiit, quàm aliquot frustula panis per viciniam mendicasset, quæ deinde recumbens, ex manicis extracta reposuit, capitq; de eis comedere, & inter mensæ assistentes diuidere, qui magno pietatis affectu porrecta manducauerunt. Cum autem è mensa consurgerent, & in cubiculum secederent, subridens & amplexatus vnus Dei, inquit Cardinalis: *vt quid vir bonæ domus meæ & honori iniuriam hanc fecisti, vt mecum pransurus, alunde panis fragmenta colligeres, & in mensa reposueris?***

Respon-